

Стандартен Евробарометър 86

Национален доклад

Общественото мнение в Европейския съюз

България

Есен 2016

Това изследване е осъществено по поръчка на Европейската комисия, Генерална дирекция Комуникации, и е координирано от нея. Докладът е изготвен за Представителството на Европейската комисия в България.

Този документ не представя гледната точка на Европейската комисия. Изводите и заключенията, които се съдържат в него, представят мнението единствено на неговите автори.

Стандартен Евробарометър 86 – Вълна EB86.2 – TNS opinion & social

Стандартен Евробарометър 86

Национален доклад

ОБЩЕСТВЕННОТО МНЕНИЕ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

БЪЛГАРИЯ

<http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/PublicOpinion>

Това изследване е осъществено по поръчка на Европейската комисия, Генерална дирекция Комуникации, и е координирано от нея.

Докладът е изготвен за Представителството на Европейската комисия в България.

СЪДЪРЖАНИЕ

УВОД	2
I. ДОВЕРИЕ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И НЕГОВИТЕ ИНСТИТУЦИИ	2
II. ПОСОКА НА РАЗВИТИЕ НА НЕЩАТА В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ	4
III. ОБЩЕСТВЕНА ПОДКРЕПА ЗА ПРИОРИТЕТИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ	5
1 Подкрепа за единните европейски политики	5
2 Нагласи към приоритетите на Европа 2020	7
IV. НАГЛАСИ КЪМ ИМИГРАЦИЯТА	8
1 Нагласи към имиграцията в рамките на ЕС	8
2 Нагласи към имиграцията на хора извън ЕС	9
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	11

УВОД

Издание 86.2 на проучването Евробарометър, по поръчка на Главна Дирекция „Комуникации“ беше проведено от TNS opinion & social (консорциум от изследователски агенции) в периода от 3-ти и 16-ти ноември

В проучването участват граждани над 15-годишна възраст на всички 28 страни-членки на Европейския съюз и на кандидат-членките Турция, Бившата югославска република Македония, Черна Гора, Сърбия и Албания), както и сред кипърската турска общност. Извадката във всяка от участващите страни е национално-представителна за населението над 15-годишна възраст, в повечето държави размерът на извадката е 1000 интервюта.

Основните теми, засегнати в проучването са отношението и доверието към Европейския съюз, неговите институции, националните институции, степента на разбирането и отношението към приоритетите на Европейския съюз, отношението към миграцията.

I. ДОВЕРИЕ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И НЕГОВИТЕ ИНСТИТУЦИИ

Доверието на българските граждани към Европейския съюз и неговите институции е традиционно високо и над средното за всички страни-членки. Българите (а и европейците като цяло) са по-склонни да се доверяват на европейските институции, отколкото на националните такива. Тази тенденция се запазва и през есента на 2016 г.

Понастоящем около половината от българските граждани (49%¹) заявяват, че имат доверие в Европейския съюз, стойност с над 10 процентни пункта над средното измерено за ЕС28 (36%). Едва 34 % изпитват недоверие към ЕС.

Страната ни е на шесто място сред всички-страни членки по степен на доверие към ЕС. Пред България се нареждат Литва (55% доверие), Малта (52%), Румъния (52%), Люксембург (51%) и Финландия (51%).

През 2016 г., доверието на българските граждани към ЕС бележи лек ръст в сравнение с есента на 2015 г. (Евробарометър 84) – стойността измерена тогава е с 5 процентни пункта по-ниска от настоящата (44%). Същата тенденция за леко повишаване на доверието към Общността спрямо есента на 2015 г. регистрираме и на ниво ЕС 28 – ръст от 32% (Евробарометър 84, есен 2015) на 36% в настоящето издание на проучването.

Този ръст прекратява тенденцията на спад на доверието към ЕС, която наблюдавахме през есента на 2016г. и в България и на ниво ЕС28 (когато доверието на българите към ЕС отбеляза спад от 11 пункта спрямо пролетта на 2015, а доверието на европейците като цяло спадна с 8 процентни пункта).

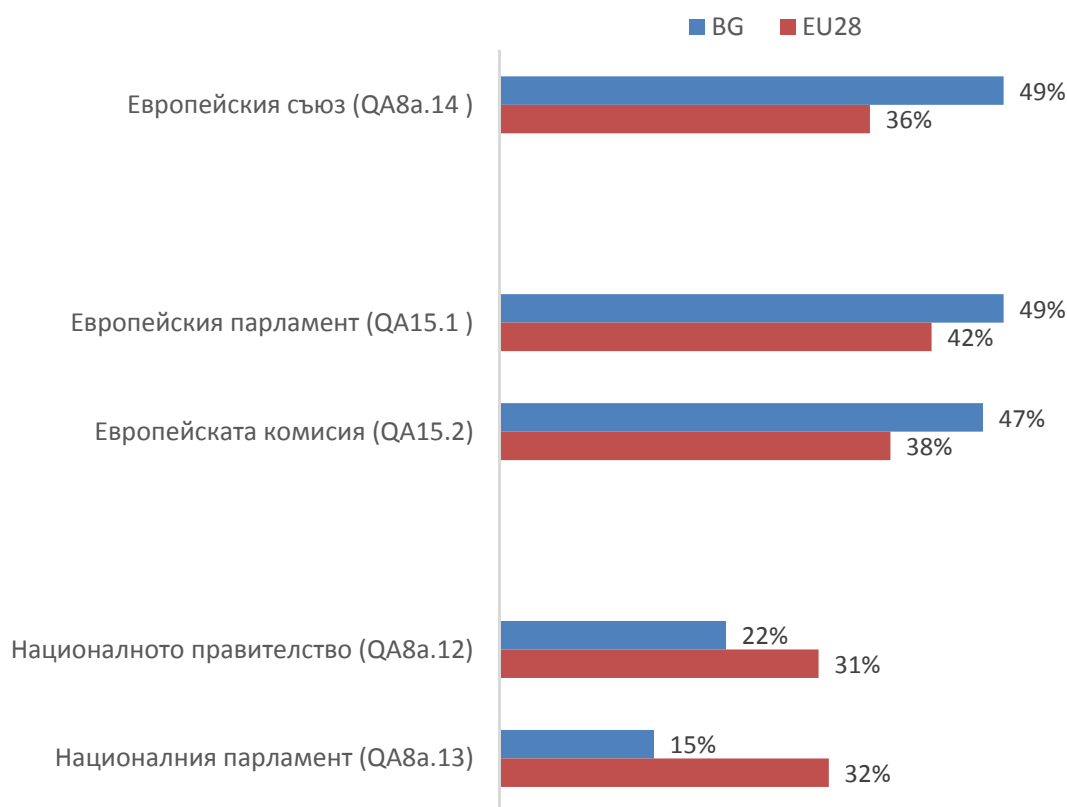
Младите българи между 15 и 24-годишна възраст (които са прекарвали голяма част от живота си като жители на Европейския съюз) са групата от българското общество, която най-широко споделя доверие в Европейския съюз – над две трети (67%) от представителите на тази възрастова група се доверяват на ЕС.

¹ Въпрос Q48a. Бих искал да Ви задам въпрос за това доколко имате доверие на определени медии и институции. Моля, кажете ми, за всяка от следните медии и институции, дали сте склонен/на да ѝ се доверите или не сте склонен/на да ѝ се доверите. Европейския съюз

По-високо от средното за страната е и доверието на българите между 25 и 44 години (около 60%), като дяловете доверяващи се в ЕС намаляват с нарастване на възрастта на населението (в групата над 75-годишна възраст, доверие в ЕС имат само 32%).

Освен общото доверие към Европейския съюз, българското общество споделя и относително високо (по-високо от средното за всички страни-членки) доверие към институциите му. 49% от българите над 15-годишна възраст заявяват, че имат доверие в Европейския парламент (стойност също над средната за ЕС28 – 42%), а 47% от българските граждани споделят доверие и в Европейската комисия (спрямо 38% средно за всички страни-членки).

QA8a. QA15. Бих искал да Ви задам въпрос за това доколко имате доверие на определени медии и институции. Моля, кажете ми, за всяка от следните медии и институции, дали сте склонен/нна да ѝ се доверите или не сте склонен/нна да ѝ се доверите.

Завишеното спрямо средноевропейското ниво на доверие на българите към Европейския съюз, Европейския парламент и Европейската комисия се различава значително от нагласите на българските граждани към националните институции.

Българското общество е настроено по-скоро недоверчиво към националните институции и дяловете на доверяващите се (22% доверяващи се на правителството и 15% доверяващи се на парламента) са значително по-ниски от средното ниво на доверие на европейците към тези национални институции.

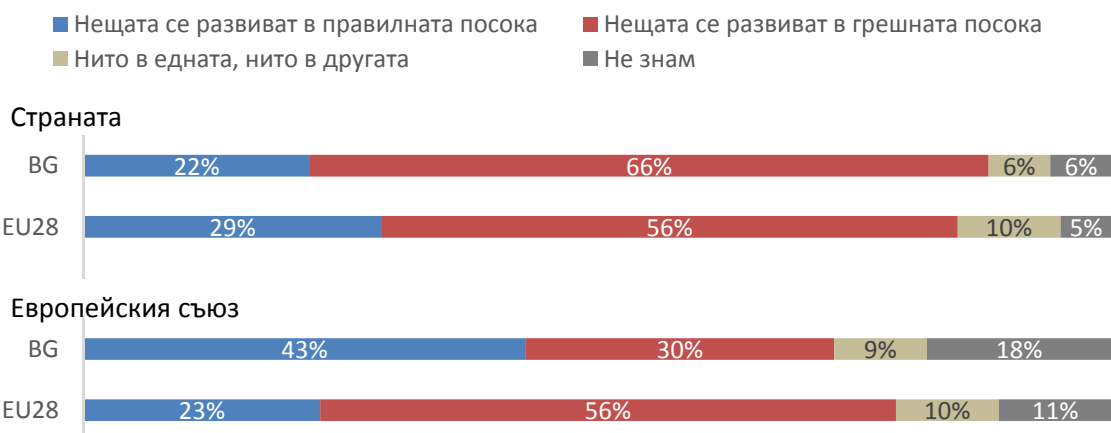
II. ПОСОКА НА РАЗВИТИЕ НА НЕЩАТА В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

В унисон с относително високото обществено доверие на българите към Европейския съюз и неговите институции, 43% от българското население споделят мнението, че нещата в Общността се развиват в правилната посока, докато на обратното мнение са значително по-малък дял – 30%.

Българите не са така положително настроени към развитието на нещата в страната – по-малко от една четвърт от сънародниците ни намират посоката на развитие на страната за правилна, докато две трети са по-скоро критично настроени. Нагласите на българите спрямо посоката за развитие на нещата в страната са близки, но малко по-критични от тези на средния европейец по отношение на собствената страна (29% оптимизъм и 56% песимизъм на ниво ЕС28).

Що се отнася до оценките за развитието на нещата на ниво Европейски съюз, оптимизмът на българите е почти двойно по-висок от средноевропейското ниво – едва 23% от жителите на всички страни-членки споделят оптимистичния възглед за развитието на нещата в ЕС – всъщност страната ни заема трето място сред 28-те страни-членки по този индикатор.

D73a. Като цяло, бихте ли казали, че в днешно време нещата вървят в правилна или в грешна посока в... ?

По-висок дял одобряващи посоката на развитие на нещата в ЕС от българите са единствено жителите на Ирландия (47%) и Румъния (46%).

Въпреки предизвикателствата, пред които е изправен Европейският съюз в последните години (засилена имиграция на граждани на страни извън Общността, референдума за излизане на Обединеното Кралство от ЕС и т.н.), през есента на 2016 г. регистрираме ръст в дела на оптимистите за развитието на нещата в Съюза – и сред българите в частност (от 36% на 43%) и сред европейците като цяло (от 17% на 23%). Това подобряване на нагласите идва след влошаване на нагласите от есента на 2015 до пролетта на 2016.

Подобно и на доверието към ЕС и неговите институции, най-младите българи са най-оптимистично настроени към развитието на нещата в ЕС – 61% от българите между 15 и 24-годишна възраст и 56% от българите между 25 и 39 години намират посоката за развитие на нещата в ЕС за правилна.

III. ОБЩЕСТВЕНА ПОДКРЕПА ЗА ПРИОРИТЕТИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

1 Подкрепа за единните европейски политики

Традиционно, българските граждани свързват Европейския съюз и членството на страната ни в него с възможността за свободно придвижване, работа и живот в различните страни-членки. Именно това е и аспектът от действията и политиките на ЕС, който се ползва с най-висока степен на обществено одобрение сред българите, в сравнение с аспекти като икономически и паричен съюз, обща външна, енергийна, политика, единна политика по отношение на миграцията, еинен цифров пазар и т.н.

87% от българското общество се обявява в подкрепа на възможността за свободно движение в рамките на ЕС за работа, живот, образование. На това мнение са и 81% от жителите на всички страни-членки – поне две трети от жителите на всяка от 28-те страни членки подкрепят възможността за мобилност в рамките на Общността.

Подкрепата за свободното придвижване в различните страни-членки остава без значителна промяна спрямо пролетта на 2016 г. – и на ниво ЕС28 и сред българите в частност.

Общите усилия в посока на осигуряване на отбраната и сигурността на държавите-членки е вторият тестван аспект по степен на обществена подкрепа и доверие – и на ниво България и на ниво ЕС. 72% от българите и 75% от европейците като цяло са „За“ общата политика за отбраната и сигурността на страните-членки.

Аспектите, по които мненията на българите най-значително се различават от мненията на европейците като цяло са по отношение на приемането на еврото като единствена валута, обща енергийна политика, единният цифров пазар, както по-нататъшното разширяване на ЕС.

Най-голяма е разликата в мненията на българи и европейци по отношение на нагласите към приемането на еврото като единствена валута – в подкрепа на тази мярка се обявяват едва 38% от българите, а 50% са против (възможно свързано с опасения от влошаване на покупателната способност на населението при евентуално преминаване от лева към евро). За сравнение, над половината (58%) от жителите на ЕС като цяло подкрепят приемането на еврото в целия Съюз. Подкрепата за тази мярка е в силна зависимост от това дали държавата е в Еврозоната или не – 70% от жителите на държави в Еврозоната подкрепят приемането на еврото навсякъде, а извън Еврозоната „За“ се обявяват над двойно по-нисък дял – 33%.

QA17. Какво е Вашето мнение за всяко от следните твърдения?

За всяко от тях, моля кажете, дали сте "за" или "против" него.

% посочили "За"

Друг аспект, по който българите са малко по-предпазливи и изразяват по-ниска от средноевропейската подкрепа е приемането на обща енергийна политика на държавите-членки. Въпреки че над половината (62%) от българските граждани са „За“ общата енергийна политика, подкрепата у нас е с над 10 процентни пункта под средното за ЕС28 (73%).

Половината (48%) от българите над 15-годишна възраст се обявяват „За“ по-нататъшното разширяване на Европейския съюз с приемането на други държави в бъдеще. По този въпрос, българите са по-положително настроени от средното обществено мнение в ЕС28 – подкрепата на ниво ЕС28 е с 9 процентни пункта. Най-отворени към разширяване на Съюза с още страни-членки са жителите на Литва (65%), Хърватска (62%) и Румъния (61%), а в другата крайност са жителите на Австрия (24% подкрепа, 71% против), Германия (25% „За“, 68% против) и Франция (28% подкрепа и 65% против).

Както и доверието към ЕС и неговите институции, така и подкрепата за различните единни политики на Съюза е значително по-висока сред най-младите и по-високо образованите българи:

- Подкрепа за приемане на еврото като единствена валута: 55% подкрепа сред българите между 15 и 24 години и 47% подкрепа сред българите с висше образование (спрямо 38% сред всички българи);
- 66% от българите до 24-годишна възраст (спрямо 48% от всички българи) подкрепят разширяването на Европейския съюз с още страни-членки.
- 82% от 15-24-годишните, както и 79% от завършилите висше образование (спрямо 72% сред всички българи) подкрепят въвеждането на единна политика по отношение на отбраната и сигурността в сред страните-членки.

2 Нагласи към приоритетите на Европа 2020

В настоящата вълна на проучването, респондентите оценяваха различните приоритети на ЕС до 2020 година по отношение на това дали намират всяка от целите за твърде амбициозна, твърде скромна или точно такава, каквато трябва да бъде².

Всички приоритети на ЕС до 2020 г., включени в изследването получават одобрителна оценка от около и над половината от българските граждани – около и над половината намират целите за едновременно амбициозни (не твърде скромни), но и в същото време реализирани. В подобни граници са и мненията на европейските граждани като цяло.

Целта на ЕС до 2020 г., която българите оценяват като най-реалистична и в същото време амбициозна (% оценили като „точно такава, каквато трябва да бъде“) е свързана с осигуряването на работни места на хората в активна трудова възраст – до 2020 три четвърти от мъжете и жените на възраст между 20 и 64 години трябва да имат работа. Според две трети от българите, тази цел е точно толкова амбициозна и в същото време реалистична, колкото трябва да бъде. Около една пета (21%) от българите намират тази цел за твърде амбициозна.

Мненията по този въпрос на ниво ЕС28 са близки до мненията на българите с изключение на малко по-висок дял (спрямо в България) смятащи целта за твърде скромна (14% спрямо 8% в България).

Вторият приоритет по степен на подкрепа от българите е намаляване на дела на младите хора, напускащи училище без никаква квалификация до 10% – според 56% от сънародниците ни тази цел е точно такава, каквато трябва, въпреки че една четвърт я намират за нереалистично амбициозна. Европейците са малко по-взискатели от българите – според 21% на ниво ЕС28 целта е твърде скромна.

Въпреки подкрепата за стимулиране на образованието и намаляване на отпадането от училище, декларирана от българите, за 40% от сънародниците ни е нереалистично висока целта поне 40% от хората между 30 и 34 години да имат диплома за висше образование или по-висока степен. Това е и целта на Европа 2020 с относително най-ниска степен на приемане и от българите и от европейците като цяло.

Целта, свързана с постигане на енергийна ефективност в ЕС до 20% е оценена като реалистична и достатъчно амбициозна от 55% от българите и 56% от европейците. Делът, намиращи я за твърде амбициозна е 21% и в България и на ниво ЕС28, но, подобно и на другите цели, европейците са малко по-взискателни от българите – 13% от европейците (спрямо само 6% у нас) намират постигането на 20% енергийна ефективност до 2020 за твърде скромна цел.

Намаляването на дела на европейците, живеещи под прага на бедността с една четвърт до 2020 г. се ползва с подкрепата на 54% от българите и 47% от жителите на всички страни-членки, въпреки че една четвърт (и от българи и от европейци) намират тази цел за нереалистично висока.

² QB1. Мислейки за всяка от следните цели, които трябва да бъдат постигнати до 2020 г. в ЕС, бихте ли казали, че е твърде амбициозна..., такава, каквато трябва да бъде (подходяща) или е твърде скромна?

След запознаване с приоритетите на Европейския съюз до 2020 г. участниците в проучването бяха попитани отново за мнението им за посоката на развитие на нещата в Европейския съюз³. Данните показват положително влияние на запознатостта с приоритетите върху оценката на развитие на нещата в ЕС – регистрираме увеличаване на дела на смятащите, че посоката на развитие на нещата в ЕС е правилна, сравнено с нагласите преди информиране за приоритетите. След представяне на приоритетите, 57% от българите намират посоката за развитие за правилна, спрямо 43% на спонтанно равнище. На ниво ЕС регистрираме подобна зависимост – след запознаване с приоритетите на ЕС, 46% от европейските граждани като цяло одобряват посоката на развитие на Общността, което е двойно по-високо от дела оптимисти преди представяне на приоритетите.

IV. НАГЛАСИ КЪМ ИМИГРАЦИЯТА

Имиграцията е една от най-актуалните теми в Европа, а и в световен мащаб в последните години. Именно имиграцията е най-сериозният проблем пред ЕС, единодушни са и българите в частност (62% посочващи имиграцията като един от двата най-сериозни проблема пред ЕС) и европейските граждани като цяло (45% посочвания за имиграцията)⁴. Когато разгледаме в детайл нагласите на европейците (а и на българите), данните сочат, че обществото е силно разделено във вижданията си в зависимост от произхода на имигрантите – ако нагласите по отношение имигранти от страни от ЕС са по-скоро положителни, то по отношение на имиграция от страни извън Общността, мненията са предимно негативни.

1 Нагласи към имиграцията в рамките на ЕС

Освен като възможност за лична мобилност и намиране на възможност за реализация в други страни-членки, европейските граждани се отнасят положително и към обратната страна на този аспект – към имиграцията на жители на други страни-членки в техните държави.

61% от българите над 15-годишна възраст споделят положителни нагласи към имиграцията на хора от други страни-членки в България. С негативно отношение към този тип придвижване на хора са 28% от сънародниците ни.

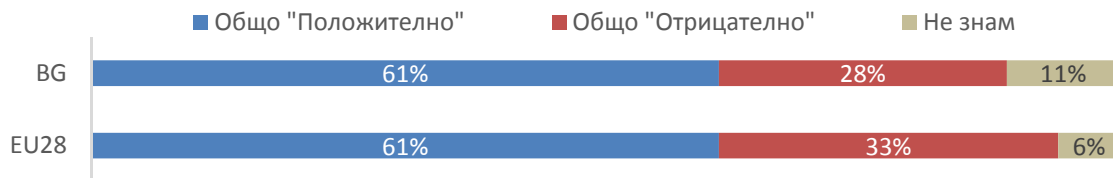
Мненията на българите по въпроса за вътрешната миграция в рамките на ЕС са много близки до средноевропейските – 61% от жителите на ЕС28 са настроени положително към миграцията на хора от други страни-членки в техните държави, а 33% не я одобряват.

³ QB2. Сега, когато знаете за целите на ЕС, мислите ли че Европейският съюз се движи в правилна посока или в грешна посока, за да излезе от кризата и да се изправи пред новите световни предизвикателства?

⁴ Въпрос QA5. Кои, според Вас, са двата най-важни проблема, пред които е изправен Европейският съюз в момента?

QB4. Моля, кажете ми дали всяко от следните твърдения поражда положително или отрицателно чувство у Вас?

Имиграция на хора от други държави-членки на ЕС

Най-високо одобрение по отношение на вътрешната миграция в рамките на Общността изразяват жителите на Швеция с 83% положително настроени и 16% неодобрение. Следват Люксембург (82% одобрение) и Ирландия (81%).

На обратния полюс са Италия, Кипър и Чехия с над 50% неодобрение по отношение на имиграцията на жители на други страни-членки в държавите им.

2 Нагласи към имиграцията на хора извън ЕС

В ситуацията на засилена мигрантска вълна на жители на страни от Сирия, Афганистан и други страни от Близкия изток към Европейския съюз в последните няколко години последните, обществените нагласи по въпроса за миграцията на хора извън ЕС стават все по-изострени и поляризиращи.

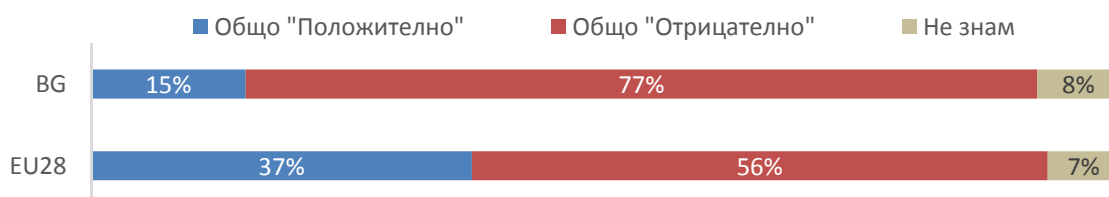
За разлика от мненията за вътрешната миграция в рамките на ЕС, вижданията на европейските граждани за миграцията на хора извън ЕС са преобладаващо отрицателни – 56% от жителите на всички страни-членки не одобряват миграцията в техните държави на жители на страни извън Общността. Положително са настроени малко над една трета (37%)⁵.

Мненията в страната ни са още по-категорични (вероятно и поради факта, че България е външна граница на Европейския съюз) – 77% от българските граждани споделят негативни асоциации с имиграцията на хора от страни извън Общността, а положително настроени са едва 15%.

Заедно с Унгария, Чехия, Естония и Латвия, България е на едно от последните места сред всички страни-членки по дял от населението отворено към приемането на мигранти от страни извън ЕС.

QB4. Моля, кажете ми дали всяко от следните твърдения поражда положително или отрицателно чувство у Вас?

Имиграция на хора от държави извън ЕС

⁵ Въпрос QB4. Моля, кажете ми дали всяко от следните твърдения поражда положително или отрицателно чувство у Вас? Имиграция на хора от държави извън ЕС

На фона на тази сериозна загриженост от миграцията извън ЕС, преобладаващото мнозинство и от българите (95%) и от европейците (86%) са на мнение, че са необходими допълнителни мерки за справяне с неправомерната имиграция на хора извън ЕС⁶.

Малко над две трети от българските граждани (68%) се обявяват в подкрепа на единна европейска политика за управление на миграцията⁷. Подкрепата сред българите е близка до средноевропейските равнища – на ниво ЕС28 „За“ се обявяват 69%, без значими промени в последната година. Най-високи дялове „За“ единната политика на ЕС по отношение на миграцията регистрираме в Германия (85%), Люксембург (85%) и Холандия (83%), а най-ниски – в Чехия (41%) и Естония (45%).

⁶ Въпрос QB5. Според Вас, трябва ли да се вземат допълнителни мерки за борба с неправомерната имиграция на хора от държави извън ЕС?

⁷ Въпрос QA17.6 Какво е Вашето мнение за всяко от следните твърдения? За всяко от тях, моля кажете, дали сте "за" или "против" него. Обща европейска политика за миграцията"

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въпреки предизвикателствата, пред които е изправен Европейският съюз, свързани с мигрантската вълна и Брекзит, общественото мнение в България по отношение на ЕС и неговите институции се запазва силно положително.

Доверието на българите в Европейския съюз, Европейския парламент и Европейската комисия се запазва в стойности и по-високи от средноевропейското ниво на доверие и много по-високи от доверието на българите в националното правителство и парламент.

Около и над половината от българските граждани оценяват положително и смятат за реалистични и приложими приоритетите на Европейския съюз до 2020 г. и запознаването им с тях води до увеличаване на дела на българите, смятащи посоката за развитие на нещата в ЕС за правилна.

Въпреки наличието на загриженост по отношение на миграцията на хора извън ЕС, преобладаващата част от българите гласуват доверие на Общността и се обявяват в подкрепа за единната европейска политика по отношение на миграцията.